
Sesijas dokuments

A9-0025/2021

8.3.2021

ZIŅOJUMS

par Direktīvas 2009/81/EK īstenošanu attiecībā uz iepirkumu aizsardzības un drošības jomā un Direktīvas 2009/43/EK īstenošanu attiecībā uz tādu produktu nodošanu, kas saistīti ar aizsardzību (2019/2204(INI))

Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komiteja

Referente: *Andreas Schwab*

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
PASKAIDROJUMS — FAKTU UN SECINĀJUMU KOPSAVILKUMS.....	3
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	8
ĀRLIETU KOMITEJAS ATZINUMS.....	16
INFORMĀCIJA PAR PIEŅEMŠANU ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ.....	22
ATBILDĪGĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA.....	23

PASKAIDROJUMS — FAKTU UN SECINĀJUMU KOPSAVILKUMS

Procedūra un avoti

Referentam 2019. gada 6. novembrī tika uzticēts uzdevums sagatavot ziņojumu par Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Direktīvas 2009/81/EK, ar kuru koordinē procedūras attiecībā uz to, kā līgumslēdzējas iestādes vai subjekti, kas darbojas drošības un aizsardzības jomā, piešķir noteiktu būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesības, (turpmāk — “Aizsardzības iepirkuma direktīva”)¹ un Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 6. maija Direktīvu 2009/43/EK, ar ko vienkāršo noteikumus un nosacījumus ar aizsardzību saistīto ražojumu sūtījumiem, (turpmāk — “Sūtījumu direktīva”)² īstenošanu.

Šī īstenošanas ziņojuma nolūks ir informēt Parlamentu par abu direktīvu īstenošanas situāciju, lai plenārsēdē varētu izdarīt secinājumus un sniegt ieteikumus par konkrētām darbībām, ko veikt, vai nu attiecībā uz īstenošanas uzlabošanu, vai iespējami ierosinot tiesību aktu pārskatīšanu. Ziņojumā tiks izvērtēta abu direktīvu īstenošana un piemērošana dalībvalstīs, to ietekme uz iekšējā tirgus atvēršanu ar aizsardzību saistītu ražojumu jomā un Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgus izveidi, kā arī to devums Eiropas aizsardzības tehniskā un rūpnieciskā pamata (EDTIB) konsolidācijā, īpašu uzmanību vēršot uz MVU iesaisti.

Kopš iecelšanas amatā referents ir vācis informāciju un šī ziņojuma sagatavošanas darbā palāvējis uz vairākiem avotiem, tostarp šādiem:

- viedokļu apmaiņa ar diviem ekspertiem un ēnu referentiem, kas notika tiešsaistē 2020. gada 23. jūnijā;
- Parlamentārās izpētes pakalpojumu ģenerāldirektorāta (EPRS ĢD) pētījums par tematu “ES tiesību aktu kopums aizsardzības jomā. Direktīva par iepirkumu aizsardzības jomā un direktīva par sūtījumiem Kopienas teritorijā”, kas pabeigts 2020. gada septembrī;
- tehniska līmeņa sanāksme ar DEFIS ĢD, kas notika 2020. gada 15. jūlijā.

Ņemot vērā no minētajiem avotiem savāktos faktus, referents konstatēja šādas trīs galvenās prioritārās jomas šim ziņojumam: vajadzība labāk īstenot un izpildīt tiesību aktu kopumu aizsardzības jomā, izredzes izveidot Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgu un MVU pašreizējā līdzdalības līmeņa aizsardzības iepirkuma tirgos noteikšana.

Tiesību aktu kopums aizsardzības jomā — ievads

Abu direktīvu, kas veido tā dēvēto tiesību aktu kopumu aizsardzības jomā, mērķis bija atvērt iekšējo tirgu ar aizsardzību saistītu ražojumu jomā, veicināt pārrobežu iepirkumu un veidot ES mēroga rūpniecisko pamatu Eiropas aizsardzības un drošības nozarēs. Daudzās dalībvalstīs transponēšana un īstenošana kavējās. Komisija savu pirmo novērtējuma ziņojumu sagatavoja 2016. gadā, izvērtējot īstenošanas prakses laikposmā no 2009. līdz 2016. gadam.

¹ OV L 216, 20.8.2009., 76.–136. lpp.

² OV L 146, 10.6.2009., 1.–36. lpp.

Lai gan Komisijai bija grūtības savākt pietiekamu informāciju no dalībvalstīm, tā tomēr secināja, ka direktīvas pārskatīt nav nepieciešams. Tajā laikā Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komiteja nolēma neveikt nekādas darbības saistībā ar atbildēšanu uz novērtējumu.

Vajadzība pēc labākas īstenošanas un izpildes

Referents uzskata, ka labāka abu direktīvu īstenošana joprojām ir būtiski svarīga, lai pilnībā sasniegtu tiesību aktu kopuma aizsardzības jomā mērķus. Pastāvīgā problēma saistībā ar abu direktīvu nevienmērīgo izmantošanu un zemo piemērošanas pakāpi dalībvalstīs ir uzkrītoši pamanāma, turklāt to pastiprina Covid-19, *Brexit* un turpmāku aizsardzības izdevumu samazinājumu ietekme, kā arī pētniecības un izstrādes un pētniecības un tehnoloģiju ietekme. Šajā saistībā ir svarīgi uzsvērt, ka Komisija ir uzsākusi vairākas pārkāpuma procedūras. Pēdējā laikā ir uzsāktas piecas pārkāpuma procedūras (2018. gadā), no kurām divas lietas vēl nav pabeigtas.

Aizsardzības iepirkuma direktīva

Lai uzlabotu Aizsardzības iepirkuma direktīvas efektivitāti un attiecīgi tās lietderīgumu, tiecoties dalībvalstīs uzlabot konkurenci, pārredzamību un nediskriminēšanu, direktīva ir efektīvi jāīsteno. Taču referents uzskata, ka būtiskus šķēršļus direktīvas pilnīgai un pienācīgai īstenošanai joprojām rada:

- izņēmuma noteikuma saskaņā ar direktīvu, kā arī LESD 346. pantu, kurā paredzēta tikai ex post piemērošana potenciālas tiesvedības gadījumā, sistemātiska izmantošana dalībvalstīs, neskatoties uz Komisijas sniegtajiem norādījumiem par interpretāciju³. Ir jāuzsver, ka vairākas dalībvalstis savos tiesību aktos ieviesa īpašu procedūru, kas piemērojama līgumiem, uz kuriem attiecas LESD 346. panta 1. punkta b) apakšpunkts, joprojām sarežģījot novērtējuma veikšanu par to, vai 346. pantā paredzētais izņēmums ir pamatoti izmantots būtiski svarīgo valsts drošības interešu aizsardzībai, vai arī tikai kā veids, lai ierobežotu Direktīvas 2009/81/EK piemērošanu. Tas rada jautājumus par to, vai izņēmumu problēma joprojām ir jārisina gan leģislatīvi (lai ierobežotu izmantošanu), gan attiecībā uz Komisijas rīcību kontroles un izpildes jomā;
- nepietiekams pārrobežu izplatības un MVU līdzdalības līmenis ar aizsardzību saistītajos līgumos;
- zems sadarbības, kopējas plānošanas, kopējas izpratnes par vajadzīgajām aizsardzības spējām un tehnoloģiskās un stratēģiskās suverenitātes saskaņošanas līmenis Eiropas Savienībā.

Vienlaikus referents arī gribētu uzsvērt dažas pozitīvas tendences saistībā ar direktīvas pakāpenisku īstenošanu:

- augošs līguma paziņojumu un paziņojumu par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu skaits dalībvalstīs (*Tenders Electronic Daily (TED)* dati), kas vēl ir diezgan nesens

³ Komisijas paziņojums par sadarbīga iepirkuma vadlīnijām aizsardzības un drošības jomā (Aizsardzības un drošības iepirkuma direktīva 2009/81/EK) (2019/C 157/01) un Komisijas paziņojums “Norādes par valdību savstarpējo līgumu slēgšanu drošības un aizsardzības jomā (Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/81/EK 13. panta f) punkts)” (2016/C 450/01).

salīdzinājumā ar direktīvām par iepirkumiem, kas nav saistīti ar aizsardzību. Taču šī augošā tendence nešķiet manāma attiecībā uz brīvprātīgiem ex ante paziņojumiem par pārredzamību;

- augošs publicēšanas līmenis (t. i., tā iepirkuma proporcija, par ko izsludināts konkurss, izmantojot TED) no 8,5 % 2011.–2015. gada laikposmā līdz 21,14 % laikposmā no 2016. līdz 2018. gadam, kas ir salīdzināmā līmenī ar iepirkuma līmeni, par ko izsludināts konkurss saskaņā ar vispārējo direktīvu (vidēji 11,71 %).

Sūtījumu direktīva

Komisijas 2016. gada novērtējumā konstatēti vairāki šķēršļi efektīvai Sūtījumu direktīvas piemērošanai, kas izriet vai nu no tās transponēšanas, vai no tās noteikumiem. Starp galvenajām konstatētajām problēmām bija vajadzība palielināt spēkā esošā tiesiskā regulējuma attiecībā uz ar aizsardzību saistītu ražojumu sūtījumiem ieviešanu, lai uzlabotu vispārīgo sūtījumu licenču (*GTL*) pieejamību visā ES un pārbaudītu sertifikācijas sistēmas ierobežoto piemērošanu.

Galvenās problēmas šķiet saistītas ar *GTL* īstenošanas nepietiekamu saskaņošanu dalībvalstīs, jaunu licencēšanas un sertifikācijas iespēju lēnu izplatīšanos un atšķirīgiem līmeņiem, kādā apmērā starp dalībvalstīm ir izmantoti iespējami atbrīvojumi no iepriekšējas atļaujas. Dažas dalībvalstis izmanto visas izņēmumu iespējas, ko sniedz direktīva, citas izmanto tikai dažas iespējas, savukārt vēl citas tās neizmanto vispār. Turklāt sūtījumi starp dalībvalstīm joprojām ir sarežģīts jautājums, kas vēl arvien rada lielu administratīvo slogu. Šis apsvērums jo īpaši attiecas uz vispārīgo sūtījumu licenču izmantošanu, kurā galvenos šķēršļus rada birokrātisms un pastāvīga atšķirības starp dalībvalstīm saistībā ar eksportu uz trešām valstīm. Referents uzskata, ka tas liek veikt uzlabojumus attiecībā uz kopēju izpratni par to, kuri priekšmeti ir sensitīvi un ir jākontrolē, un kuri tādi nav.

Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgus izveide

Iepirkuma politika ir tikai viens no vairākiem faktoriem ES ilgstošajos centienos izveidot Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgu un nodrošināt Eiropas aizsardzības tehniskā un rūpnieciskā pamata efektivitāti un konkurētspēju. Pēdējo gadu laikā arvien nozīmīgāki ir kļuvuši vairāki citi saistīti jautājumi, tostarp dalībvalstu jaunā vienprātība par tehnoloģiskās un stratēģiskās suverenitātes nepieciešamību, vajadzību pēc lielākiem aizsardzības izdevumiem kopumā un lielākām investīcijām galvenajās tehnoloģijās un spējās, kā arī mainīga drošības situācija. Padziļināta analīze par tiesību aktu kopuma aizsardzības jomā savstarpējo iedarbību ar citām ES aizsardzības politikas iniciatīvām (*PESCO*, *EAF*, *CARD*, *EARP*) ir papildu aspekts, ko apsvērt ārpus šī ziņojuma darbības jomas. Taču, ņemot vērā komplekso aizsardzības tirgu ES, pilntiesīga Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgus izveide joprojām ir patiens izaicinājums, kas liek noteikt saskanīgāku iepirkuma un rūpniecisko politiku. Šajā nolūkā, kā uzsvērts daudzos pētījumos, gandrīz nekādu īpašu NACE vai NC kodu trūkums kavē jebkādu mēģinājumu novērtēt izmaiņas Eiropas aizsardzības rūpniecības struktūrā. Šādu datu trūkuma dēļ ir gandrīz neiespējami izvērtēt aizsardzības vērtības ķēžu patieso eiropeizāciju (jo īpaši tāpēc, ka tās ir relatīvi saplūdušas ar tām, kuras nav saistītas ar aizsardzību, piemēram, elektroniku) vai aizsardzības jomā strādājošo MVU un vidējās kapitalizācijas sabiedrību pārrobežu piekļuvi tirgum.

Taču referents uzskata, ka tiesību aktu kopuma aizsardzības jomā direktīvu mērķi, proti,

veicināt konkurenci, pārredzamību un nediskriminēšanu starp dalībvalstīm, var spēcīgi sekmēt Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgus izveidi un tā potenciāls vēl ir pilnībā jāattīsta.

MVU līdzdalība

Galvenās problēmas, ar ko MVU saskaras Eiropas iepirkuma tirgū aizsardzības jomā, tika apkopotas Komisijas Ieteikumā (ES) 2018/624 par apakšpiegādātāju un MVU pārrobežu piekļuvi tirgum aizsardzības nozarē⁴, kā arī viedokļu apmaiņā ar ekspertiem, kas notika 2020. gada 23. jūnijā, un EPRS pētījumā. Līdz ar vispārējiem šķēršļiem, ko ienākšanai tirgū rada ģeogrāfiskais attālums, valodas šķēršļi un nepietiekamas zināšanas par pārrobežu tirgu, aizsardzības jomā strādājošie MVU arī saskaras ar papildu administratīvajām grūtībām saistībā ar dokumentācijas īpašo sarežģītību aizsardzības iepirkuma jomā un aizsardzības iepirkuma piedāvājumu mērogu, piegādes drošības jautājumiem, apakšuzņēmumu līgumu slēgšanas noteikumu sarežģītību un augstām sertifikācijas izmaksām.

Šajā sarežģītajā situācijā ir arī tiesību aktu kopuma aizsardzības jomā direktīvu atšķirīgā un nevienmērīgā īstenošana Eiropas Savienībā, kā minēts iepriekš. Tādējādi mērķis palielināt MVU līdzdalību — papildus plašākiem mērķiem atvērt iekšējo tirgu, nodrošināt lielāku piegādes drošību un uzlabot konkurētspēju — ir sasniegts tikai daļēji. Turklāt problemātisks ir arī statistikas un datu trūkums, lai novērtētu MVU pārrobežu piekļuvi aizsardzības tirgum.

Ir arī jānorāda, ka Aizsardzības iepirkuma direktīvā paredzētie apakšuzņēmuma līgumu slēgšanas noteikumi nav īpaši palielinājuši MVU līdzdalību aizsardzības iepirkuma tirgū attiecībā uz netiešu piekļuvi tirgum atvieglošanu un piegādes ķēžu atvēršanu lielākai pārrobežu konkurencei. Direktīvas noteikumi ļauj dalībvalstīm noteikt veiksmīgajiem pretendentiem (parasti galvenajiem līgumslēdzējiem) pienākumu rīkot MVU un apakšpiegādātājiem publisku konkursu par līguma daļām, izmantojot konkurētspējīgas procedūras. Taču apakšuzņēmuma līgumu slēgšanas noteikumu izmantošanas līmenis šķiet ļoti zems (kopš 2011. gada ir publicēti tikai 26 paziņojumi par apakšuzņēmuma līgumu), tā apliecinot minēto noteikumu nepiemērotību gan dalībvalstu vajadzībām, gan rūpnieciskajiem apstākļiem. Turklāt direktīvā nav paredzēti nekādi stimuli vērtības ķēžu atvēršanai. Gluži pretēji, Eiropas Aizsardzības fonds šķiet daudz labāks instruments šādu vērtības ķēžu strukturēšanai Eiropas līmenī.

Turklāt saskaņā ar Sūtījumu direktīvas 9. pantu pieejamo sertifikācijas mehānismu pievienotās vērtības novērtējums joprojām neatbilst gaidītajam. Saskaņā ar Sertificēto ar aizsardzību saistīto uzņēmumu reģistra (*CERTIDER*) datiem sertificēto uzņēmumu skaits joprojām ir diezgan neliels — visā ES ir sertificēti 66 uzņēmumi jeb tikai par 27 vairāk nekā pirms pieciem gadiem. To varētu būt izraisījis tas, ka MVU parasti nav tie tirgus dalībnieki, kuriem sertifikācija sniedz ieguvumus, jo process galvenokārt ir paredzēts ar aizsardzību saistīto ražojumu saņēmējiem, piemēram, sistēmu integrētājiem vai oriģinālā aprīkojuma ražotājiem. Turklāt MVU attur arī sertifikācijas procesa sarežģītība un izdevumi.

Referenta nostāja

Ņemot vērā visus sarežģījumus saistībā ar tiesību aktu kopuma aizsardzības jomā direktīvu īstenošanu, referents uzskata, ka atsevišķus Aizsardzības iepirkuma direktīvas un Sūtījumu

---

⁴ Komisijas 2018. gada 20. aprīļa Ieteikums (ES) 2018/624 par apakšpiegādātāju un MVU pārrobežu piekļuvi tirgum aizsardzības nozarē.

direktīvas elementus, piemēram, labāku saskaņotību ar vispārējo Publiskā iepirkuma direktīvu, var uzlabot. Taču referents uzskata, ka pārskatīt minētās direktīvas nav nepieciešams, jo spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam, ja tas tiek pareizi īstenots un pienācīgi izmantots, vajadzētu būt pietiekamam.

Turklāt referents uzsver, ka ir nepieciešama spēcīga izpildes politika, kurā Komisija rīkojas proaktīvi un nebaidās vajadzības gadījumā sākt pārkāpuma procedūras, piemēram, ja sistemātiski tiek izmantoti izņēmumi. Referents uzskata, ka, lai nodrošinātu spēcīgu izpildes politiku, ir būtiski svarīgi, lai Komisijai būtu piekļuve kvalitatīviem datiem.

Attiecībā uz tiesību aktu kopuma aizsardzības jomā turpmāku īstenošanu referents atzinīgi vērtē Komisijas darbu un uzskata, ka starp Komisiju un dalībvalstīm ir vajadzīga turpmāka sadarbība attiecībā uz direktīvu īstenošanu, lai sasniegtu tiesību aktu kopuma aizsardzības jomā mērķus.

Referents arī norāda, ka MVU līdzdalības līmenis aizsardzības tirgū joprojām ir zems. Tāpēc viņš uzskata, ka būtu jāveic rūpīga analīze par iemesliem, kāpēc MVU neizdotas pilnībā iekļūt vienotajā aizsardzības ražojumu tirgū. Viņš arī atzinīgi vērtē Komisijas jau paveikto darbu un uzsver, ka tai arī turpmāk būtu jāveic piemēroti pasākumi, lai atbalstītu MVU.

Referents uzsver, ka, lai izveidotu atvērtu Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgu, dalībvalstīm būs jāuzlabo sava sadarbība, savstarpējā uzticība, kopīga plānošana u. c.

Visbeidzot, referents uzskata, ka kopš tiesību aktu kopuma aizsardzības jomā stāšanās spēkā ir notikušas vairākas pārmaiņas, kas ietekmē Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgu, piemēram, *PESCO* izveide. Tāpēc viņš uzskata, ka būtu jāveic turpmāka analīze par tiesību aktu kopuma aizsardzības jomā efektivitāti, ņemot vērā notikušās pārmaiņas, lai izveidotu atvērtu Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgu.

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par Direktīvas 2009/81/EK īstenošanu attiecībā uz iepirkumu aizsardzības un drošības jomā un Direktīvas 2009/43/EK īstenošanu attiecībā uz tādu produktu nodošanu, kas saistīti ar aizsardzību (2019/2204(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Direktīvu 2009/81/EK, ar kuru koordinē procedūras attiecībā uz to, kā līgumslēdzējas iestādes vai subjekti, kas darbojas drošības un aizsardzības jomā, piešķir noteiktu būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesības, un ar kuru groza Direktīvas 2004/17/EK¹ un 2004/18/EK (“Aizsardzības jomas iepirkuma direktīva”),
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 6. maija Direktīvu 2009/43/EK, ar ko vienkāršo noteikumus un nosacījumus ar aizsardzību saistīto ražojumu sūtījumiem² (“Sūtījumu direktīva”),
- ņemot vērā Komisijas 2016. gada 30. novembra ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par Direktīvas 2009/81/EK par publisko iepirkumu aizsardzības un drošības jomā atbilstību tās 73. panta 2. punktam (COM(2016)0762),
- ņemot vērā Komisijas 2016. gada 30. novembra ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei “Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 6. maija Direktīvas 2009/43/EK, ar ko vienkāršo noteikumus un nosacījumus ar aizsardzību saistīto ražojumu sūtījumiem, izvērtējums” (COM(2016)0760),
- ņemot vērā Komisijas 2016. gada 30. novembra paziņojumu “Norādes par valdību savstarpējo līgumu slēgšanu drošības un aizsardzības jomā (Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/81/EK 13. panta f) punkts)” (C(2016)7727),
- ņemot vērā Komisijas 2018. gada 20. aprīļa Ieteikumu (ES) 2018/624 par apakšpiegādātāju un MVU pārrobežu piekļuvi tirgum aizsardzības nozarē³,
- ņemot vērā Komisijas paziņojumu par sadarbīga iepirkuma vadlīnijām aizsardzības un drošības jomā (Aizsardzības un drošības iepirkuma direktīva 2009/81/EK) (2019/C 157/01)⁴,
- ņemot vērā Eiropas Parlamentārās izpētes pakalpojumu dienesta (EPRS) 2020. gada septembra pētījumu “ES aizsardzības tiesību aktu kopums. Aizsardzības jomas iepirkuma direktīva un direktīva par sūtījumiem Kopienas teritorijā”,
- ņemot vērā Reglamenta 54. pantu, kā arī 1. panta 1. punkta e) apakšpunktu un 3. pielikumu Priekšsēdētāju konferences 2002. gada 12. decembra lēmumā par

¹ OV L 216, 20.8.2009., 76. lpp.

² OV L 146, 10.6.2009., 1. lpp.

³ OV L 102, 23.4.2018., 87. lpp.

⁴ OV C 157, 8.5.2019., 1. lpp.

- procedūru patstāvīgo ziņojumu sagatavošanas atļaujas piešķiršanai,
- ņemot vērā Ārlietu komitejas atzinumu,
  - ņemot vērā Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komitejas ziņojumu (A9-0025/2021),
- A. tā kā Aizsardzības jomas iepirkuma direktīvas mērķis ir ieviest taisnīgus un pārredzamus noteikumus aizsardzības jomas iepirkumam, lai nodrošinātu, ka ar aizsardzību saistītie uzņēmumi dalībvalstīs var piekļūt citu dalībvalstu aizsardzības tirgiem;
  - B. tā kā Sūtījumu direktīva tiecas uzlabot Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgus darbību, veicināt ES aizsardzības jomas piegādes ķēdes integrāciju un palielināt piegādes drošību, vienkāršojot noteikumus un procedūras ar aizsardzību saistītu ražojumu sūtījumiem ES teritorijā;
  - C. tā kā abas direktīvas tiecas palielināt ar aizsardzību saistīto ražojumu iekšējo tirgu un stiprināt Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgus konkurētspēju;
  - D. tā kā aizsardzības tiesību aktu kopuma direktīvas ir vajadzīgas, lai turpinātu veidot kopēju Eiropas drošības un aizsardzības kultūru, kuras pamatā ir Savienības kopīgās vērtības un mērķi, ņemot vērā dalībvalstu drošības un aizsardzības politikas specifiku;
  - E. tā kā Komisija 2016. gadā veiktajā novērtējumā secināja, ka Aizsardzības jomas iepirkuma direktīvas mērķi ir sasniegti tikai daļēji, jo tā ļāva sākotnēji palielināties konkurencei, pārredzamībai un nediskriminēšanai ES aizsardzības iepirkuma tirgū, taču, lai šos mērķus sasniegtu pilnībā, bija vajadzīgs daudz lielāks progress konsekvētā direktīvas izmantošanā dalībvalstīs;
  - F. tā kā EPRS veiktajā pētījumā ir norādīts uz Aizsardzības jomas iepirkuma direktīvas nepietiekamo ietekmi uz aizsardzības vērtības ķēžu eiropizāciju;
  - G. tā kā Komisijas 2016. gada novērtējumā apliecināts, ka atšķirības Sūtījumu direktīvas transponēšanā radīja ievērojamus šķēršļus tās efektīvai piemērošanai, kas izraisīja lēnu vai nepilnīgu piemērošanu atsevišķās dalībvalstīs, dalībvalstīs īstenoto prasību un procedūru saskaņošanas vispārēju trūkumu un lielas atšķirības dalībvalstu publicētajos vispārīgo sūtījumu licenču nosacījumos un ierobežojumos;
  - H. tā kā papildus vispārējiem šķēršļiem, ko ienākšanai tirgū rada ģeogrāfiskais attālums, valodas šķēršļi un nepietiekamas zināšanas par pārrobežu tirgu, aizsardzības jomā strādājošie mazie un vidējie uzņēmumi (MVU) arī saskaras ar papildu administratīvajām grūtībām, piemēram, saistībā ar piegādes drošības jautājumiem, apakšuzņēmumu līgumu slēgšanas noteikumu sarežģītību un augstām sertifikācijas izmaksām;
  - I. tā kā MVU, piedaloties publiskā iepirkuma procedūrās, saskaras ar nopietnām problēmām;
  - J. tā kā svarīgs MVU nepiedalīšanās iemesls ir pārrobežu piekļuves trūkums piegādes ķēdēm; tā kā aizsardzības piegādes ķēdēm būtiskā apmērā koncentrējas uz nacionālajām

vajadzībām un tas palielina grūtības MVU, kuri vēlas iekļauties aizsardzības piegādes ķēdēs citās Eiropas valstīs; tā kā turklāt oriģinālā ekipējuma ražotāji finansiālu ierobežojumu dēļ turpina slēgt apakšlīgumus tikai ar tiem MVU, ar kuriem tiem jau ir pastāvējušas līgumattiecības;

- K. tā kā ir jāizstrādā visaptveroša un holistiska koncepcija Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgum, kas oficiāli apvienotu visus pašreizējos elementus, piemēram, Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programmu (*EDIDP*), Savienības sagatavošanas darbību aizsardzības pētniecībai (*PADR*), Eiropas Aizsardzības fondu (EAF), pastāvīgo strukturēto sadarbību (*PESCO*), kopējo nostāju par ieroču eksportu, Divējāda lietojuma regulu, abas direktīvas, kas veido 2009. gada aizsardzības tiesību aktu kopumu, un turpmākās iniciatīvas, piemēram, kopīgos piegādes drošības noteikumus;
- L. tā kā bez politikas saskaņotības un centieniem apvienot dažādos elementus pastāv risks, ka ES līmeņa darbība palielinās pašreizējos tirgus izkropļojumus un citus ārkārtīgi neefektīvus procesus un politikas nostādnes aizsardzības nozarē,

Ar aizsardzību saistīto ražojumu iekšējā tirgus darbības uzlabošana, labāk īstenojot un izpildot aizsardzības tiesību aktu kopumu

1. atkārtoti pauž atbalstu aizsardzības tiesību aktu kopumā iekļautajās direktīvās minētajiem vērienīgajiem mērķiem, kas tika noteikti, lai veicinātu turpmāku ES aizsardzības jomas piegādes ķēdes integrāciju un palielinātu dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos, pārredzamību, vienlīdzīgu attieksmi un Eiropas aizsardzības rūpniecības vispārējo konkurētspēju;
2. uzsver, ka direktīvu efektīva īstenošana ir solis ceļā uz ES vērienīgo mērķi izveidot stratēģisko autonomiju un Eiropas aizsardzības savienību; uzsver, ka direktīvas varētu padarīt ES aizsardzības politiku saskaņotāku un sekmēt Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstību ar nosacījumu, ka dalībvalstīm ir kopīgs redzējums un kopīga stratēģiska perspektīva attiecībā uz Eiropas aizsardzības iniciatīvām;
3. pauž nožēlu par to, ka ES aizsardzības ražojumu iekšējā tirgū joprojām ir vērojama sadrumstalotība, kas aizvien rada nevajadzīgu dublēšanos un dalībvalstu aizsardzības izdevumu neefektīvu izmantošanu;
4. atzinīgi vērtē dažas no pozitīvajām tendencēm Aizsardzības jomas iepirkuma direktīvas pakāpeniskajā īstenošanā, proti, dalībvalstu sniegto paziņojumu par līgumu un paziņojumu par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu skaita palielināšanos un augošo tā iepirkuma daļu, par ko iesniegts piedāvājums konkursa kārtībā, izmantojot *Tenders Electronic Daily (TED)*; taču uzsver, ka ļoti augsts iepirkuma izdevumu apmērs joprojām rodas, direktīvu nepiemērojot, un milzīga daļa līgumu slēgšanas tiesību joprojām tiek piešķirta valstu līmenī; uzsver arī to, ka procedūras MVU nav viegli pieejamas;
5. uzsver, ka ar izņēmumiem saistīto noteikumu, jo īpaši Līguma par Eiropas Savienības darbību 346. pantā paredzēto noteikumu, sistemātiska izmantošana dalībvalstīs var apdraudēt direktīvas pilnīgu un pienācīgu īstenošanu;
6. atgādina par Komisijas skaidrojošajiem norādījumiem attiecībā uz nosacījumiem,

saskaņā ar kuriem var atsaukties uz LESD 346. pantu aizsardzības jomas iepirkuma jautājumos, jo šo norādījumu mērķis ir novērst to, ka dalībvalstis, iespējams, ļaunprātīgi un neatbilstīgi izmanto un nepareizi interpretē šo noteikumu; aicina dalībvalstis stingri ievērot Komisijas skaidrojošos norādījumus un prasa Komisijai nodrošināt to, lai šie norādījumi tiktu konsekventi īstenoti un ievēroti;

7. aicina aizsardzības jomas iegādēs pareizi izmantot atbrīvojumus un kompensācijas prasības, kas ierobežo godīgu konkurenci Eiropas aizsardzības aprīkojuma tirgū, un jo īpaši aicina labāk uzraudzīt un panākt to, ka pareizi tiek izmantots atbrīvojums attiecībā uz pārdošanu starp valdībām saskaņā ar Komisijas 2016. gada norādījumiem par pārdošanu starp valdībām un Publiskā iepirkuma direktīvas piemērošanu; lai uzlabotu attiecīgo Komisijas norādījumu rūpīgu pārbaudi un īstenotu tos, prasa dalībvalstīm šajā sakarībā sistemātiski un visaptveroši iesniegt konsekventus, precīzus un salīdzināmus datus par to, kā tās izmanto atbrīvojumus; uzskata, ka Komisijai būtu jāuzņemas atbildība par uzraudzību attiecībā uz to, cik lielā mērā ir nepieciešami atbrīvojumi, ko dalībvalstis izmanto, piešķirot tiesības slēgt līgumus ārpus Aizsardzības jomas iepirkuma direktīvas darbības jomas, un cik to izmantošana ir samērīga, un nebūtu galvenokārt jāpaļaujas uz nozares pārstāvju iesniegtajām sūdzībām; tādēļ mudina Komisiju pastiprināt centienus un veikt drosmīgus un proaktīvus pasākumus, lai novērstu izņēmumu ļaunprātīgu izmantošanu un pieņemtu uzstājīgāku izpildes politiku, jo īpaši nodrošinot pienākumu neizpildes procedūru efektivitāti;
8. uzskata, ka joprojām ir ļoti nepieciešams koncentrēties uz Aizsardzības jomas iepirkuma direktīvas efektīvu īstenošanu un izpildes nodrošināšanu; uzskata, ka, lai tas notiktu, dalībvalstīm būtu jākoncentrējas uz vienlīdzīgas attieksmes, pārredzamības un konkurences nodrošināšanu un uz piekļuvi publiskajiem iepirkumiem šajā jomā un ka Komisijai būtu jākoncentrējas uz to, lai īstenotu kopējos ziņošanas standartus un sniegtu dalībvalstīm turpmākus norādījumus un informāciju par direktīvā paredzēto noteikumu piemērošanu;
9. aicina dalībvalstis pienācīgi īstenot Aizsardzības jomas iepirkuma direktīvu, kā arī tās dalībvalstis, kurām ir liela un attīstīta aizsardzības rūpniecība, rādīt piemēru;
10. uzskata — lai nodrošinātu kvalitatīvu un ātri reaģējošu iepirkumu, varētu uzlabot dažus Aizsardzības jomas iepirkuma direktīvas īstenošanas aspektus, piemēram, to, kā dalībvalstis izmanto Direktīvā 2014/24/EK⁵ noteikto atklāto procedūru, inovācijas partnerības vai citas jaunas procedūras, un mudina dalībvalstis tās konsekventi piemērot, kad vien tas ir iespējams; taču uzskata, ka pārskatīt Aizsardzības jomas iepirkuma direktīvu un Sūtījumu direktīvu pašreiz nav nepieciešams, jo spēkā esošais tiesiskais regulējums ir pietiekams, ja to pareizi īsteno, pienācīgi izmanto un panāk tā izpildi;
11. tādēļ aicina Komisiju uzraudzīt direktīvu īstenošanu, uzlabot to pārredzamību un sniegt norādījumus dalībvalstīm, lai nodrošinātu direktīvu konsekventu un pilnīgu izpildi un tādējādi pilnībā sasniegtu tajā noteiktos mērķus, jo savstarpīguma trūkums varētu atturēt dalībvalstis ar augstāku īstenošanas pakāpi;
12. konstatē, ka attiecībā uz Sūtījumu direktīvu jaunu instrumentu, tostarp vispārīgo sūtījumu licenču, izplatīšanās ir diezgan zema salīdzinājumā ar individuālajām sūtījumu

---

⁵ OV L 094 28.3.2014., 65. lpp.

licencēm, kuras bija plānots aizstāt ar jaunajiem instrumentiem;

13. turklāt konstatē, ka sertifikācija izplatījās lēnāk un zemākā līmenī, nekā gaidīts, un ka efektīvu direktīvas piemērošanu joprojām apgrūtina šķēršļi, ko rada zems informētības līmenis, jo īpaši MVU vidū, par instrumentiem, kas pieejami saskaņā ar direktīvu, un iekšējā tirgū pastāvošajām iespējām, kā arī sistēmu, ko dalībvalstis izmanto eksporta kontrolē, papildus nepietiekamai saskaņošanai vispārīgo sūtījumu licenču īstenošanā, kas ir ievērojami šķēršļi efektīvai direktīvas piemērošanai;
14. tāpēc uzskata, ka Sūtījumu direktīva ir tikai daļēji sasniegusi savus galvenos mērķus, jo īpaši mērķi atvieglot ar aizsardzību saistīto ražojumu apriti iekšējā tirgū un radīt efektīvu iekšējo tirgu, lielāku piegādes drošību un uzlabotu konkurētspēju;
15. uzsver, ka ir svarīgi panākt patiesa iekšēja tirgus izveidi ar aizsardzību saistītu ražojumu sūtījumiem ES teritorijā, kurā valstu iestādes apzinātos, kādi ražojumi un kam tiek sūtīti, un kurā eksporta atļaujas un citi eksporta ierobežojumi ir samazināti līdz prasītajam minimumam;
16. šajā sakarībā norāda uz progresu, ko Komisija guvusi ar saviem ieteikumiem par vispārīgo sūtījumu licenču piemērošanas jomu un nosacījumiem;
17. aicina Komisiju uzlabot direktīvas īstenošanu atsevišķās dalībvalstīs, uzstājot, lai valstu iestādes atrisinātu neatrisinātos jautājumus;
18. aicina plašāk attīstīt saziņu un informācijas apmaiņu starp valstu sūtījumu kontroles speciālistiem visā ES, lai novērstu pašreizējās atšķirības sūtījumu kontroles praksē un dalībvalstu savstarpējo neuzticēšanos, kā arī lai novērtētu vienotu valsts kontaktpunktu ieviešanu ar ES iekšējiem sūtījumiem saistītos jautājumos;
19. aicina dalībvalstis pienācīgi ņemt vērā Komisijas ieteikumus par vispārīgo sūtījumu licenču piemērošanas jomu un nosacījumiem un nepieļaut papildu nosacījumu radīšanu sūtījumiem, uz kuriem attiecas vispārīgo sūtījumu licences, kas būtu pretēji ieteikumos uzskaitītajiem nosacījumiem vai tos vājinātu; uzsver nepieciešamību nodrošināt valsts noteikumu par sūtījumu licencēm tulkojumus vismaz angļu valodā; aicina Komisiju pilnībā atbalstīt dalībvalstis un palīdzēt tām izstrādāt saskaņotas globālas un individuālas sūtījumu licences *EDIDP* un EAF projektiem;
20. atzinīgi vērtē tos direktīvas noteikumus, kuru mērķis ir veicināt sadarbīgu iepirkumu aizsardzības jomā, un aicina dalībvalstis patiesas solidaritātes garā izmantot visas šīs direktīvas piedāvātās sadarbības iespējas, jo īpaši tās, kas paredzētas *EDIDP* un gaidāmā EAF satvarā;
21. aicina Komisiju izvirzīt par prioritāti turpmāko pārraudzību attiecībā uz ieteikumiem par vispārīgo sūtījumu licenču piemērošanas jomu un nosacījumiem, tostarp apsverot iespēju ieteikumus pārveidot par saistošiem noteikumiem, lai nākamajos gados par visaptverošu mērķi noteiktu pakāpenisku saskaņošanu;
22. aicina Komisiju un dalībvalstis pastiprināt centienus, lai, jo īpaši MVU vidū, uzlabotu informētību par direktīvas instrumentiem un sniegtajiem ieguvumiem;
23. ņem vērā Stratēģisko kompasu, ar ko plānots veikt kopēju apdraudējuma analīzi;

uzskata, ka aizsardzības tiesību aktu kopumam vajadzētu būt vienam no to veidojošajiem elementiem, kas palīdz veidot eksporta kontroles politiku;

24. aicina Komisiju un dalībvalstis uzlabot datu kvalitāti, pārredzamību, konsekvenci un pieejamību un apsvērt īpašu statistikas klasifikācijas kodu izveidi, lai atvieglotu abu direktīvu īstenošanas uzraudzību un nodrošinātu jēgpilnu kontroli;
25. uzsver atšķirības apjomā, kādā dalībvalstis publicē *TED* paziņojumus par līgumiem; uzsver to, cik svarīgi ir nodrošināt piekļuvi Sertificēto ar aizsardzību saistīto uzņēmumu reģistra (*CERTIDER*) tiešsaistes datubāzei un tās lietojamību; uzsver nepieciešamību sistemātiski darīt pieejamus datus par ES iekšējiem sūtījumiem, tostarp kvantitatīvos datus, kā arī sadalījumu pa licenču kategorijām, lai labāk ņemtu vērā aizsardzības un bruņošanās darbības; norāda, ka šādas atšķirības veicina ticamu datu trūkumu un var izraisīt traucējumus iekšējā tirgū un ka savstarpīguma trūkums var mazināt to dalībvalstu motivāciju, kuras īstenošanā guvušas lielāku progresu;
26. aicina Komisiju izpētīt iespējas izstrādāt kopīgas standartizētas administratīvās veidlapas, lai mazinātu administratīvo slogu uzņēmumiem, jo īpaši MVU, un veidot Eiropas pieeju ar aizsardzību saistītu ražojumu sūtījumiem;
27. aicina Komisiju stingri rīkoties direktīvu izpildē, tostarp vairāk izmantojot LESD 258. pantā paredzētās tiesības uzsākt pārkāpuma procedūras; prasa Komisijai pašai uzsākt pārkāpuma procedūras, nevis tikai reaģēt uz nozares pārstāvju iesniegtajām sūdzībām;

Tirgus sadrumstalotības novēršana un MVU līdzdalības palielināšana

28. norāda, ka MVU šķiet gūstam mazākus panākumus līgumu slēgšanas tiesību iegūšanā saskaņā ar Aizsardzības jomas iepirkuma direktīvu nekā vispārīgajā ES publiskajā iepirkumā; turklāt norāda, ka ir skaidrs, ka dalībvalstu iestādes nav izmantojušas direktīvā paredzētos apakšuzņēmuma līguma slēgšanas noteikumus regulāri un strukturēti; uzskata, ka minētie noteikumi dažām dalībvalstīm ir sarežģīti un grūti izmantojami (tas daļēji izskaidro direktīvas ierobežoto ietekmi) un ka tāpēc ir jānodrošina MVU piedalīties šajā procesā un jāvienkāršo procedūras;
29. uzsver, ka sertifikācijas procesi tiek uzskatīti par dārgiem, ilgstošiem un apgrūtinājošiem un tāpēc MVU tie nav ne pieejami, ne pievilcīgi;
30. prasa dalībvalstīm sistemātiski ievērot Komisijas ieteikumu par apakšpiegādātāju un MVU pārrobežu piekļuvi tirgum aizsardzības nozarē, piemēram, prasības attiecībā uz informācijas kvalitāti, līgumu sadalīšanu daļās vai iepirkuma procedūras radītā administratīvā sloga mazināšanu;
31. tāpēc uzskata, ka mērķis palielināt MVU līdzdalību ir sasniegts tikai daļēji;
32. uzskata, ka direktīvā paredzētie noteikumi par konkurenci starp apakšuzņēmējiem nav ietekmējuši apakšpiegādātāju un aizsardzības jomā strādājošo MVU pārrobežu piekļuvi vai ir to ietekmējuši tikai ļoti ierobežotā apmērā; aicina dalībvalstis pārlicināties par to, ka to iekšējās procedūras nodrošina MVU pārrobežu līdzdalības iespēju un vienkāršo MVU piekļuvi piedāvājumu iesniegšanas procesiem aizsardzības un drošības jomā un

piedalīšanos šajos procesos;

33. konstatē, ka daudzi MVU, kas aktīvi darbojas aizsardzības tirgos, ir iesaistīti divējāda lietojuma jautājumā, savukārt daudzi citi joprojām specializējas tieši ar aizsardzību saistītās darbībās un tāpēc ir īpaši atkarīgi no militāriem un ar aizsardzību saistītiem uzņēmumiem;
34. aicina Komisiju turpināt darbu un rūpīgi pārbaudīt nepietiekamās MVU līdzdalības cēloņus;
35. aicina Komisiju apsvērt iespēju izveidot atjauninātu datu karti par attiecīgajiem MVU, kurā, vienlaikus garantējot sensitīvu datu un intelektuālā īpašuma aizsardzību, ir norādītas to rūpnieciskās un tehnoloģiskās spējas un kuram var publiski piekļūt citu dalībvalstu galvenie darbuņēmēji, lai apzinātu MVU ar attiecīgām spējām, kas vajadzīgas konkrētiem projektiem, un ierosināt citus efektīvus instrumentus, kas varētu palielināt MVU līdzdalību publiskā iepirkuma procesā;
36. aicina Komisiju uzlabot MVU piekļuvi finansējumam;
37. uzskata, ka dalībvalstu rīcība varētu būtiski uzlabot aizsardzības jomā strādājošo MVU un apakšpiegādātāju piekļuvi pārrobežu tirgum, un tādēļ aicina dalībvalstis pēc iespējas vispusīgāk īstenot Komisijas ieteikumus;
38. aicina dalībvalstis sistemātiskāk izmantot pašreizējos ES līmeņa instrumentus, piemēram, Eiropas Biznesa atbalsta tīklu, lai atbalstītu MVU pārrobežu darbības;

Atvērta Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgus izveide

39. uzskata, ka labāka direktīvu īstenošana ir būtiski svarīga, lai sasniegtu visaptverošo mērķi uzlabot iekšējā aizsardzības ražojumu tirgus darbību un sekmēt atvērta Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgus izveidi;
40. aicina Komisiju censties palielināt tiesiskā regulējuma ar aizsardzību saistītu ražojumu sūtījumiem plašu pieņemšanu, uzlabojot vispārīgo sūtījumu licenču pieejamību visā ES un risinot sertifikācijas sistēmas ierobežoto piemērošanu, kura var stimulēt Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgus veidošanos un tādējādi uzlabot iekšējā ar aizsardzību saistīto ražojumu tirgus darbību;
41. aicina Komisiju veikt konkrētas darbības, ar kurām vairo uzticību starp dalībvalstīm aizsardzības un drošības jomā, lai uzlabotu to sadarbību un radītu patiesu vienoto tirgu ar aizsardzību saistīto ražojumu jomā;
42. uzskata, ka direktīvu efektīva īstenošana arī vēl vairāk uzlabotu pēdējos gados uzsāktu aizsardzības iniciatīvu efektivitāti, jo īpaši *PESCO*, koordinēto ikgadējo pārskatu par aizsardzību (*CARD*), EAF un pārskatīto Spēju attīstības plānu (*CDP*), kas kopumā var veicināt sadarbīgu aizsardzības spēju plānošanu, attīstību, iepirkumu un darbību; aicina dalībvalstis stimulēt Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgu, sadarbojoties *PESCO* un EAF projektos; šajā sakarībā norāda, ka dalībvalstīm būtu jādalās ar pieredzi un paraugpraksi, kas līdz šim gūta, īstenojot aizsardzības tiesību aktu kopumu, lai mazinātu tā nevienmērīgu īstenošanas līmeni;

43. uzsver, ka ir nepieciešams saskaņotāk interpretēt un konsekventāk īstenot ES kopējo nostāju par ieroču eksportu, ņemot vērā astoņus ES ieroču eksporta kritērijus, lai ierobežotu ES iekšējā aizsardzības tirgus sadrumstalotību un pastiprinātu ES ārpolitikas saskaņotību; prasa rīkoties, lai novērstu Sūtījumu direktīvas, kopējās nostājas un Divējāda lietojuma regulas iespējamās nepilnības;
44. aicina dalībvalstis izrādīt politisko gribu palielināt ES iekšienē veiktas iegādes aizsardzības jomā un sadarbību pētniecības un izstrādes jomā un izmantot kopēju aizsardzības pētniecību un izstrādi, un iegādes, lai uzlabotu to militāro spēku sadarbību;
45. prasa atjaunot centienus, lai novērstu *EDTIB* pastāvīgās tehnoloģiskās un inovācijas nepilnības un trūkumus un tādējādi samazinātu pieaugošo Eiropas atkarību no importa aizsardzības jomā; uzsver — lai izveidotu uzticamu un visaptverošu Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgu un efektīvu aizsardzības nozari, Komisijai ir jāiesniedz visaptveroša ES mēroga piegādes drošības režīma stratēģija;
46. uzsver, ka tirdzniecības un sadarbības nolīgums neattiecas uz ES un Apvienotās Karalistes sadarbību aizsardzības jomā, un iesaka veikt pienācīgu analīzi par *Brexit* ietekmi uz ES aizsardzības ekipējuma tirgu;
47. uzskata, ka kopš abu direktīvu pieņemšanas Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgū ir notikušas daudzas pārmaiņas; aicina Komisiju analizēt pieejamo instrumentu efektivitāti, ņemot vērā minētās pārmaiņas;

o

o o

48. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.

11.12.2020

ĀRLIETU KOMITEJAS ATZINUMS

Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komitejai

par Direktīvas 2009/81/EK īstenošanu attiecībā uz iepirkumu aizsardzības un drošības jomā un Direktīvas 2009/43/EK īstenošanu attiecībā uz tādu produktu nodošanu, kas saistīti ar aizsardzību (2019/2204(INI))

Atzinuma sagatavotājs: *Sven Mikser*

IEROSINĀJUMI

Ārlietu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

1. atkārtoti pauž atbalstu aizsardzības tiesību aktu kopumā iekļautajās direktīvās minētajiem vērienīgajiem mērķiem, kas tika noteikti saistībā ar 2008. gada finanšu un ekonomikas krīzi, lai jo īpaši veicinātu turpmāku ES aizsardzības jomas piegādes ķēdes integrāciju un palielinātu dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos, pārredzamību, vienlīdzīgu attieksmi un Eiropas aizsardzības rūpniecības vispārējo konkurētspēju; uzskata, ka tas novērstu pašreizējos trūkumus aizsardzības operatīvajās spējās un nodrošinātu to, ka ES varētu paļauties uz pietiekamām un stratēģiskām spējām, palielināt sadarbību, racionalizēt aizsardzības izdevumus un labāk izmantot nodokļu maksātāju naudu, samazinot dublēšanos, sadrumstalotību un rūpniecības jaudas pārpalikumus un veicinot konkurētspēju spēcīgam, inovatīvam un noturīgam Eiropas aizsardzības tehniskajam un rūpnieciskajam pamatam (*EDTIB*) un labi funkcionējošam, uzticamam, atvērtam, konkurētspējīgam, mūsdienīgam, stabilam un efektīvam Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgum (*EDEM*); pauž stingru pārliecību par to, ka dalībvalstīm ir jāuzlabo savas aizsardzības spējas un kapacitāte, un uzskata, ka direktīvu efektīva īstenošana ir solis virzībā uz ES stratēģiskās autonomijas un Eiropas aizsardzības savienības mērķu sasniegšanu, vienlaikus pilnībā respektējot tās alianses un partnerus, palīdzēs stiprināt tās daudzpusējo darbību un ir nepieciešams elements Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstībā un drošībā un spējā aizstāvēties pret pašreizējiem un turpmākiem apdraudējumiem; uzsver, ka direktīvas varētu padarīt Eiropas aizsardzības politiku saskaņotāku ar nosacījumu, ka dalībvalstīm ir kopīgs redzējums un kopīga stratēģiska perspektīva attiecībā uz Eiropas aizsardzības iniciatīvām;
2. uzsver progresu, kas akcentēts Komisijas 2016. gada novērtējuma ziņojumos un Eiropas Parlamenta Izpētes dienesta (EPRS) 2020. gada 19. oktobra pētījumā un kas liecina, ka abas direktīvas ir palīdzējušas atvērt aizsardzības iekšējo tirgu un virzīties uz aizsardzības preču un pakalpojumu iekšējā tirgus izveides pabeigšanu, taču norāda, ka ir

vajadzīgs daudz lielāks progress; prasa veikt aktuālākus novērtējumus, jo uzticamu, precīzu un pilnīgu datu trūkums par abu direktīvu izmantošanu neļauj lēmumu pieņēmējiem un attiecīgajām ieinteresētajām personām pilnībā novērtēt to īstenošanu un iesaistīties jēgpilnā procesā, lai radītu efektīvu, stabilu un mūsdienīgu *EDEM*, un kavē pārredzamību un kontroli; mudina dalībvalstis sagatavot kvalitatīvus datus par abu direktīvu īstenošanu un apsvērt īpašu statistiskās klasifikācijas kodu izveidi, lai izmērītu to, kā ir attīstījusies Eiropas aizsardzības rūpniecības nozares struktūra, un novērtētu aizsardzības vērtību ķēžu eiropeizāciju; aicina dalībvalstis pilnībā īstenot un piemērot abas direktīvas un aicina Komisiju, tostarp izmantojot pienākumu neizpildes procedūras, nodrošināt tās skaidrojošo norādījumu konsekventu un pilnīgu īstenošanu un piemērošanu, lai novērstu to nevienlīdzīgu piemērošanu dalībvalstīs; pauž cerību, ka, izveidojot Komisijas Aizsardzības rūpniecības un kosmosa ģenerāldirektorātu (DG DEFIS), kura uzdevums ir apvienot abu direktīvu uzraudzību un pārvaldību, arī tiks radītas spēcīgākas saiknes starp abām direktīvām un pakāpeniski aizsardzības nozare tiks patiesi integrēta iekšējā tirgū;

3. pauž nožēlu par to, ka Eiropas aizsardzības tirgū joprojām ir vērojama sadrumstalotība, kas aizvien rada nevajadzīgu dublēšanos, neefektīvu projektu skaita pieaugumu un dalībvalstu aizsardzības izdevumu neefektīvu izmantošanu; uzsver, ka, ņemot vērā ekonomikas lejupslīdi, kas gaidāma pēc Covid-19 pandēmijas un varētu radīt spiedienu uz aizsardzības budžetiem, ES līmenī ir vajadzīga dziļāka aizsardzības rūpniecības integrācija; uzskata, ka direktīvu efektīva īstenošana vēl vairāk uzlabotu dažu pēdējo gadu laikā sāktu aizsardzības iniciatīvu, jo īpaši koordinētā ikgadējā pārskata par aizsardzību (*CARD*), pastāvīgās strukturētās sadarbības (*PESCO*) un Eiropas Aizsardzības fonda (*EAF*), efektivitāti; tomēr uzsver, ka *EAF*, Eiropas Miera mehānismam un militārajai mobilitātei ir ievērojami samazināts finansējums, un pauž nožēlu par to;
4. pauž bažas par iespējamo piegādes ķēžu renacionalizāciju, kas būtu pretrunā direktīvu mērķiem; prasa atjaunot centienus, lai novērstu *EDTIB* pastāvīgās tehnoloģiskās un inovācijas nepilnības un trūkumus un tādējādi samazinātu pieaugošo Eiropas atkarību no importa aizsardzības jomā; uzsver — lai izveidotu uzticamu un visaptverošu Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgu un efektīvu aizsardzības nozari, Komisijai ir jāiesniedz visaptveroša ES mēroga piegādes drošības režīma stratēģija;
5. atzīst to, cik svarīga ir ES un Apvienotās Karalistes sadarbība aizsardzības rūpniecības nozarē, kā arī to, cik svarīga ir jau pastāvošā sadarbība starp atsevišķām dalībvalstīm un Apvienoto Karalisti;

Direktīva 2009/81/EK par sensitīviem iepirkumiem aizsardzības un drošības jomā

6. uzsver to, ka lielākā daļa līgumu joprojām tiek piešķirti valsts līmenī; pauž nožēlu par dažu iepirkuma darbību pastāvīgi lielo nepārredzamību; pauž nožēlu par to, ka joprojām plaši tiek izmantotas atkāpes un kompensācijas prasības, kas ierobežo godīgu konkurenci Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgū; aicina aizsardzības jomas iegādēs samazināt atkāpju un kompensācijas prasību izmantošanu, tādējādi ļaujot ātrāk un labāk pilnveidot *EDTIB*, kas ir viens no abu direktīvu galvenajiem stratēģiskajiem mērķiem; lai uzlabotu rūpīgu pārbaudi un īstenoju attiecīgos Komisijas norādījumus, prasa dalībvalstīm sistemātiski un visaptveroši iesniegt konsekventus, precīzus un salīdzināmus datus par to, kā tās izmanto atkāpes; aicina Komisiju pastiprināt centienus

un veikt drosmīgus un proaktīvus pasākumus, lai novērstu atkāpju ļaunprātīgu izmantošanu un īstenotu direktīvu, jo īpaši nodrošinot pienākumu neizpildes procedūru efektivitāti;

7. norāda uz atšķirībām starp dalībvalstīm attiecībā uz līgumu paziņojumu publicēšanas termiņiem; norāda, ka šādas atšķirības var radīt traucējumus iekšējā tirgū un ka savstarpīguma trūkums var atturēt dalībvalstis ar augstāku īstenošanas pakāpi;
8. norāda uz nepieciešamību pārredzamības un vienlīdzības palielināšanas nolūkā nodrošināt to, lai dalībvalstis stingri ievērotu atkāpju piemērošanas nosacījumus un jo īpaši stingri ierobežotu iespējas ļaunprātīgi izmantot LESD 346. pantu, arī ņemot vērā jauno realitāti, kurai raksturīgas daudznacionālas piegādes ķēdes un daudznacionāla sadarbība aizsardzības jomā; aicina dalībvalstis stingri ievērot Komisijas skaidrojošos norādījumus par nosacījumiem, saskaņā ar kuriem var atsaukties uz 346. pantu; prasa skaidri definēt to produktu veidus un īpašības, uz kuriem var attiecināt atkāpes, un veikt rūpīgu pārbaudi un izvērtējumu attiecībā uz to atkāpju nepieciešamību un samērīgumu, uz kurām dalībvalstis atsaucas, pamatojoties uz 346. pantu, jo īpaši gadījumos, kad to izmantošana var kaitēt *EDTIB* konkurētspējai;
9. atkārtoti norāda uz ekspertu brīdinājumiem par to, ka gadījumā, ja dalībvalstis turpinās savu pašreizējo praksi, saskaņā ar kuru sadarbības projekti tiek īstenoti vidēji mazāk nekā 20 % iepirkuma aizsardzības jomā rezultātā, Eiropas aizsardzības rūpniecība un tās tehnoloģiskās inovācijas spējas samazināsies;
10. atzinīgi vērtē tos direktīvas noteikumus, kuru mērķis ir veicināt sadarbīgu iepirkumu aizsardzības jomā, un aicina dalībvalstis patiesas solidaritātes garā izmantot visas šīs direktīvas piedāvātās sadarbības iespējas, jo īpaši tās, kas paredzētas Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programmā (*EDIDP*) un gaidāmā EAF satvarā; iesaka integrēt ES aizsardzības iniciatīvās lielos aizsardzības projektus, ko dalībvalstis pašlaik īsteno divpusēji vai daudznacionāli un kas šajās iniciatīvās neietilpst, lai nodrošinātu to dalībvalstu jēgpilnu līdzdalību, kuras vēlas piedalīties projektos, nodrošinātu darbību saskaņotību, izvairītos no dublēšanās, labāk izmantojot nodokļu maksātāju naudu, un garantētu konsekventu pievienoto vērtību visai Savienībai; prasa īstenot ciešāku sadarbību, izmantojot kopējus aizsardzības pētniecības un izstrādes projektus un iegādes, lai atbalstītu *EDTIB* attīstību;
11. norāda, ka MVU līdzdalība aizsardzības iepirkuma jomā joprojām ir maza; mudina dalībvalstis novērst šīs problēmas cēloņus, cenšoties samazināt šķēršļus MVU ienākšanai tirgū un mazināt sarežģījumus, ar ko šie uzņēmumi saskaras, sistemātiski ievērot Komisijas 2018. gada ieteikumu par apakšpiegādātāju un MVU piekļuvi pārrobežu tirgum, jo īpaši attiecībā uz piedāvājumu tulkošanu, lielu iepirkuma programmu iepriekšēju izsludināšanu vai to sadalīšanu mazākās daļās, vienlaikus ņemot vērā programmu izmaksas un īstenošanas grafiku; aicina dalībvalstis nodrošināt mūsdienīgu un reklamētu MVU tehnoloģisko spēju apzināšanu, jo īpaši to MVU, kuri strādā ar jaunām un revolucionārām tehnoloģijām, lai ļautu galvenajiem līgumslēdzējiem citās dalībvalstīs identificēt MVU, kuriem ir kopīga projekta uzsākšanai nepieciešamā kompetence, un nodrošināt un veicināt godīgu un atklātu konkurenci un plašāku MVU iesaisti, vienlaikus atbalstot lielāku pārredzamību;

Direktīva 2009/43/EK par ražojumu, kas saistīti ar aizsardzību, sūtījumiem ES teritorijā

12. aicina dalībvalstis izrādīt pilnīgu politisko gribu, nodrošinot Direktīvas 2009/43/EK noteikumu efektīvu un saskaņotu īstenošanu un palielinot ES iekšējo aizsardzības ražojumu iegādi un sadarbību pētniecības un izstrādes jomā; aicina dalībvalstis izmantot kopēju aizsardzības pētniecību un izstrādi, un iegādes, lai uzlabotu sadarbību starp to militārajiem spēkiem; aicina Komisiju palīdzēt dalībvalstīm īstenot direktīvu un turpināt dialogu par šo jautājumu ar valstu iestādēm;
13. aicina Komisiju veicināt MVU iesaistīšanos pārrobežu projektos un palielināt informētību par instrumentiem un ieguvumiem, ko sniedz direktīva, jo īpaši attiecībā uz MVU;
14. uzsver, ka ir nepieciešams saskaņotāk interpretēt un konsekventāk īstenot ES kopējo nostāju par ieroču eksportu, lai ierobežotu ES iekšējā aizsardzības tirgus sadrumstalotību un pastiprinātu ES ārpolitikas saskaņotību; uzsver, ka Padome 2019. gada 16. septembra secinājumos norādīja, ka Eiropas *EDTIB* stiprināšana būtu jāpapildina ar ciešāku sadarbību un konvergenci militāru tehnoloģiju un ekipējuma eksporta kontroles jomā; prasa rīkoties, lai novērstu IKT direktīvas, kopējās nostājas un Divējāda lietojuma regulas nepilnības, nesaskaņotību vai savstarpējās pretrunas; uzstāj, ka ir svarīgi pilnībā ņemt vērā Direktīvas 2009/43/EK 4. panta 8. punktu; uzsver, ka vairs nebūtu vajadzīgs izsniegt iepriekšēju atļauju pirms produktu un komponentu atkārtota eksporta, ja kopējo nostāju interpretētu un īstenotu vienādi;
15. iesaka veikt pienācīgu analīzi par abu direktīvu ietekmi uz ES un Apvienotās Karalistes sadarbību aizsardzības jomā pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES; prasa iekļaut īpašus noteikumus par sadarbību aizsardzības rūpniecības jomā starp ES un Apvienoto Karalisti atbilstīgi katras starp abām pusēm panāktas vispārējās vienošanās īpatnībām;
16. pauž nožēlu par vispārīgo sūtījumu licenču (*GTL*) ierobežoto izmantošanu; aicina dalībvalstis palielināt pārredzamību, rūpīgāk īstenojot Komisijas ieteikumus par darbības jomas un noteikumu saskaņošanu attiecībā uz produktiem, kuriem būtu jāpiemēro *GTL*; aicina Komisiju izvērtēt tās ieteikumu īstenošanu un sagatavot ziņojumu par šo jautājumu; uzsver to, ka dalībvalstīm būtu jānodrošina valsts noteikumu par sūtījumu licencēm tulkojumus; aicina Komisiju pilnībā atbalstīt dalībvalstis un palīdzēt tām izstrādāt saskaņotas globālas un individuālas sūtījumu licences *EDIDP* un *EAF* projektiem;
17. uzsver to, ka ir svarīgi nodrošināt tiešsaistes Sertificēto ar aizsardzību saistīto uzņēmumu reģistra (*CERTIDER*) pieejamību un izmantojamību, sistemātiski darīt pieejamus detalizētus datus par ieroču nodošanu ES iekšienē un apsvērt nepieciešamību atjaunināt pašreizējo statistikas sistēmu, lai labāk ņemtu vērā aizsardzības un bruņojuma darbības un tādējādi nodrošinātu jēgpilnu pārbaudi un pienācīgi novērtētu Direktīvas 2009/43/EK īstenošanu; aicina dalībvalstis katru gadu ziņot Komisijai par *GTL* un individuālo licenču izmantošanu; aicina Komisiju atjaunināt *CERTIDER* sadaļu par *GTL*; šajā nolūkā aicina dalībvalstis sistemātiski ziņot Komisijai par visām izmaiņām, kas izdarītas to *GTL*.

**INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU
ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ**

Pieņemšanas datums	10.12.2020
Galīgais balsojums	+: 51 -: 10 0: 7
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Lars Patrick Berg, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Fabio Massimo Castaldo, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Tanja Fajon, Anna Fotyga, Michael Gahler, Kinga Gál, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Karol Karski, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Antonio López-Istúriz White, Jaak Madison, Claudiu Manda, Lukas Mandl, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Urmas Paet, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Kati Piri, Giuliano Pisapia, Jérôme Rivière, María Soraya Rodríguez Ramos, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Jacek Saryusz-Wolski, Andreas Schieder, Radosław Sikorski, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Hermann Tertsch, Hilde Vautmans, Harald Vilimsky, Idoia Villanueva Ruiz, Thomas Waitz, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Željana Zovko
Aizstājeji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Andor Deli, Markéta Gregorová, Bart Groothuis

ATBILDĪGĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA

51	+
EPP	Traian Băsescu, Michael Gahler, Kinga Gál, Sunčana Glavak, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Lukas Mandl, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Radosław Sikorski, Isabel Wiseler-Lima, Alexander Alexandrov Yordanov, Željana Zovko, Andor Deli
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Tanja Fajon, Raphaël Glucksmann, Claudiu Manda, Sven Mikser, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Kati Piri, Giuliano Pisapia, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Sergei Stanishev
RENEW	Petras Auštrevičius, Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Urmas Paet, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans, Bart Groothuis
VERTS	Alviina Alametsä, Reinhard Bütikofer, Jordi Solé, Tineke Strik, Thomas Waitz, Salima Yenbou, Markéta Gregorová
NI	Fabio Massimo Castaldo, Márton Gyöngyösi

10	-
S&D	Dietmar Köster
ID	Lars Patrick Berg, Jaak Madison, Thierry Mariani, Jérôme Rivière, Harald Vilimsky
ECR	Charlie Weimers
GUE	Manu Pineda, Idoia Villanueva Ruiz
NI	Kostas Papadakis

7	0
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi
ECR	Anna Fotyga, Karol Karski, Jacek Saryusz-Wolski, Hermann Tertsch, Witold Jan Waszczykowski

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas

INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ

Pieņemšanas datums	22.2.2021
Galīgais balsojums	+: 32 -: 3 0: 10
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Andrus Ansip, Alessandra Basso, Brando Benifei, Adam Bielan, Biljana Borzan, Vlad-Marius Botoș, Markus Buchheit, Anna Cavazzini, Dita Charanzová, Deirdre Clune, David Cormand, Carlo Fidanza, Evelyne Gebhardt, Alexandra Geese, Sandro Gozi, Maria Grapini, Svenja Hahn, Virginie Joron, Eugen Jurzyca, Arba Kokalari, Marcel Kolaja, Kateřina Konečná, Andrey Kovatchev, Jean-Lin Lacapelle, Morten Løkkegaard, Adriana Maldonado López, Antonius Manders, Beata Mazurek, Leszek Miller, Dan-Ștefan Motreanu, Anne-Sophie Pelletier, Miroslav Radačovský, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Tom Vandenkendelaere, Kim Van Sparrentak, Marco Zullo
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Marco Campomenosi, Maria da Graça Carvalho, Krzysztof Hetman, Sven Mikser, Tsvetelina Penkova, Barbara Thaler, Edina Tóth

**ATBILDĪGĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA**

32	+
ECR	Adam Bielan, Carlo Fidanza, Eugen Jurzyca, Beata Mazurek
NI	Miroslav Radačovský, Marco Zullo
PPE	Maria da Graça Carvalho, Deirdre Clune, Krzysztof Hetman, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev, Antonius Manders, Dan-Ștefan Motreanu, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Barbara Thaler, Edina Tóth, Tom Vandenkendelaere
Renew	Andrus Ansip, Vlad-Marius Botoș, Dita Charanzová, Sandro Gozi, Svenja Hahn, Morten Løkkegaard
S&D	Brando Benifei, Biljana Borzan, Maria Grapini, Adriana Maldonado López, Sven Mikser, Leszek Miller, Tsvetelina Penkova, Christel Schaldemose

3	-
S&D	Evelyne Gebhardt
The Left	Kateřina Konečná, Anne-Sophie Pelletier

10	0
ID	Alessandra Basso, Markus Buchheit, Marco Campomenosi, Virginie Joron, Jean-Lin Lacapelle
Verts/ALE	Anna Cavazzini, David Cormand, Alexandra Geese, Marcel Kolaja, Kim Van Sparrentak

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas